

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine
Mütedair Değişiklik Önergemiz ile gerekçeleri ekte takdim edilmiştir.

Gereğinin ifasını arz ederiz.

Yasin HATİBOĞLU	Veysel CANDAN	Ömer Vehbi HATİPOĞLU
Saadet Partisi Grup Başkanvekili	Saadet Partisi Grup Başkanvekili	Saadet Partisi Grup Başkanvekili
Çorum Milletvekili	Konya Milletvekili	Diyarbakır Milletvekili

4.- Mustafa KAMALAK	Kahramanmaraş Milletvekili
5.- Şeref MALKOÇ	Trabzon Milletvekili
6.- Fethullah ERBAŞ	Van Milletvekili
7.- Fahrettin KUKARACI	Erzurum Milletvekili
8.- Mustafa GEÇER	Hatay Milletvekili
9.- Yakup BUDAK	Adana Milletvekili
10.- Lütfü ESENGÜN	Erzurum Milletvekili
11.- Suat PAMUKÇU	Bayburt Milletvekili
12.- Rıza ULUCAK	Ankara Milletvekili

GENEL GEREKÇE

Türkiye Büyük Millet Meclisinin 584 sayılı karar ve 1973 tarihli İçtüzüğü, 16.5.1996 tarihinde değiştirilmişken, bu kerre, bazı maddeleri 7.2.2001 tarihinde yeniden değiştirilerek yürürlüğe konulmuştur.

Mer'i Anayasanın 95. maddesinin amir hükmüne göre; "TBMM çalışmalarını, kendi yaptığı İçtüzük hükümlerine göre yürütür."

Buna göre, elbet de bir İçtüzüğün varlığı Anayasal zarurettir. Ancak, mücerret bir İçtüzük varlığı bu maksadı gerçekleştirmeye yetmez.

Bu tüzüğün, Anayasanın temel ilkelerine istinad ettirilmesi ve Anayasal hedefleri gözetmesi kaçınılmazdır.

Hiç şüphesiz, bütün çalışmaların ölçüsü kanun, kanuni düzenlemelerin ölçüleri ise çağdaş, evrensel hukuk normlarıdır.

O halde, İçtüzük düzenlemeleri de hukuk devleti ilkelerine uygun yapılmalıdır.

Bu hukuki zarurete riayet edilmeksizin, mevcut İçtüzüğün 60., 81., 87. ve 91. maddeleri 7.2.2001 tarihinde 713 numaralı kararla değiştirilmiştir.

Anayasaya aykırı bu değişikliğe, tüm gücümüzle karşı çıkmış olmamıza rağmen, iktidarın oy çokluğunu aşma imkanımız olmamıştır.

Muhalefeti susturmayı hedeflemiş olan iktidar çoğunluğu; İçtüzüğü, Anayasaya aykırı hale getirmiştir.

Bu aykırılık (586 S.S.) Anayasa Komisyonu raporunun müzakeresi esnasında kerrat ile ve ısrarla ifade edilmiş; lakin, iktidar çoğunluğu haklı itirazımızı kaale almamıştır.

Muhalefeti susturmayı kafasına koymuş bulunan iktidar çoğunluğu, daha önce de İçtüzük değişikliği getirmiş, bu teklifin 13 maddesi Genel Kurulda da çoğunluk oylarıyla kabul edilmişken, bu teklif komisyona geri alınmış, bu defa 8 maddelik yeni bir teklif getirilip, Meclis kararı haline dönüştürülmüştür.

Zahiri gerekçesi: "sür'at", "çok ve çabuk kanun çıkarma" gibi hukuki dayanaktan yoksun iddialardır.

Gerçek gerekçe ise, muhalefetin soru sorma, söz söyleme, önerge verme hakkını yok etmektir.

Nitekim, kararın iptali yönünde Anayasa Mahkemesi'ne vaki iptal davamız kabule şayan görülmüş; "soru sorma, söz söyleme, önerge verme, madde tartışma hakkının kısıtlanamayacağı..."

gerekçesiyle, İktüzüğün 60., 81., 87. ve 91. maddelerinin, dava dilekçemizde ifade ettiğimiz kısıtlamaları, talebimiz gibi Anayasaya aykırılık gerekçesiyle iptal edilmiştir.

Her ne kadar, boşluğun doldurulması için üç aylık süre verilmiş ise de; “Anayasa Mahkemesi kararlarının Resmi Gazete’de yayımlanmasını takiben yürürlüğe gireceği...” bilinmektedir.

Bundan dolayı, “Anayasaya aykırılık gerekçesiyle iptal edilen” bu hükümler, uzun süre uygulanmaya devam edilecektir.

TBMM’ni, Anayasanın 87. maddesindeki ve diğer düzenlemelerdeki işlevlerini yerine getirirken; iptal edilmiş, yok sayılan tüzük maddeleriyle karşı-karşıya bırakmak, demokratik parlamenter sistemle ve hukuk devleti ilkeleriyle bağdaştırılmaz.

Bundan dolayıdır ki: İktüzüğün 60, 81, 87 ve 91. maddelerinin değiştirilmesine zaruret hasıl olmuştur.

Değişiklik teklifimiz bu saikle hazırlanmıştır.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1- Aslında, başka gerekçe aramaya gerek yoktur. Zira, Anayasa Mahkemesi'nin 2001/129-2002/124 sayılı ve 31.1.2002 tarihli iptal kararı değiştirme gereği için yeterlidir.

Kaldı ki, Anayasa Mahkemesi daha önce verdiği bir kararında da soru-cevabın kısıtlanamayacağını kararlaştırmış idi.

Soru-cevap, karşı fikirlerin geliştirilmesinin en kestirme yoludur.

MADDE 2- Soru-cevap katkısının süre olarak kısıtlanması Anayasaya, "demokratik parlamenter sistem ilkeleri"ne aykırı olduğu gibi; konu çerçevesi itibariyle kısıtlanması da aynı ihlal neticesini doğurur.

Soru sorup, cevap alma ihtiyacı bir maddenin tamamından kaynaklanabileceği gibi, bir fıkrasından, hatta bir cümlesinden bile kaynaklanmış olabilir. Bundan dolayı da, maddelerle ilgili soru sorabilme hakkı da Anayasanın 87. maddesinden kaynaklanan bir haktır.

MADDE 3- Önerge hakkı, milletvekillerinin en tabii hakkı; hatta bir anlamda görevidir de. Bu hakkın kısıtlanması; mesela 550 milletvekiline bir madde için üç önerge kısıtlamasını getirmek, milli iradenin engellenmesi anlamını taşır.

Hele bir de, "hakkın su-i istimali" yoluyla verilen "engelleme önergeleri" dikkate alınacak olursa...

Önergedeki beşten fazla imzanın okunmaması, milli efkârdan bir anlamda gizlenmesi demokrasilerin şeffaflığı ile bağdaştırılamaz.

MADDE 4- Burada da, Anayasa Mahkemesinin iptal gerekçesi ve bizim dava gerekçemiz bu maddenin de eski hale getirilmesini zaruri kılmaktadır.

Bu madde, temel kanunlarının tesbitini muğlak hükümlere bırakmıştır.

Hükümet çoğunluğunu, millet iradesinin önüne geçirmekte; bir defa 3/5 çoğunluğu sağlayan ekseriyyete, ikiyüz maddelik bir düzenlemeyi iki-üç maddelik ölçüler içerisinde geçirme fırsatçılığını vermektedir. Böyle bir düzenleme demokratik çoğulculuğa ve katılımcılığa da aykırıdır.

MADDE 5- Yürürlük maddesidir.

MADDE 6- Yürütme maddesidir.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ İÇTÜZÜĞÜNÜN BAZI MADDELERİNİN DEĞİŞTİRİLMESİNE DAİR İÇTÜZÜK TEKLİFİ

MADDE 1.- 5.7.1973 tarihli ve 584 Karar numaralı Türkiye Büyük Millet Meclisi İktüzüğünün 7.2.2001 tarihli ve 713 numaralı Kararla değişik 60 ıncı maddesinin altıncı fıkrasının son cümlesi madde metninden çıkarılmıştır.

MADDE 2.- Türkiye Büyük Millet Meclisi İktüzüğünün 81 inci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinin son cümlesi ve (d) bendi ile dördüncü fıkrası madde metninden çıkarılmıştır.

MADDE 3.- Türkiye Büyük Millet Meclisi İktüzüğünün 87 inci maddesinin birinci fıkrasının son cümlesi ile sekizinci fıkrasının son cümlesi madde metninden çıkarılmıştır.

MADDE 4.- Türkiye Büyük Millet Meclisi İktüzüğünün 91 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Temel kanunlar

Madde 91.- Temel kanunları ve İktüzüğü bütünüyle veya kapsamlı olarak değiştiren veya yürürlüğe koyan tasarı veya tekliflerin Genel Kurulda görüşülmesinde uygulanacak özel görüşme ve oylama usulü tespitine, Hükümetin, esas komisyonun veya grupların teklifi, Danışma Kurulunun oybirliği ile önerisi üzerine Genel Kurulca karar verilebilir.

MADDE 5.- Bu İktüzük hükümleri, yayımını takip eden ayın başında yürürlüğe girer.

MADDE 6.- Bu İktüzük hükümleri, Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından yürütülür.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ İÇTÜZÜĞÜNÜN BAZI MADDELERİNİN DEĞİŞTİRİLMESİNE DAİR İÇTÜZÜK TEKLİFİ

MADDE 1.- 5.7.1973 tarihli ve 584 Karar numaralı Türkiye Büyük Millet Meclisi İktüzüğünün 7.2.2001 tarihli ve 713 numaralı Kararla değişik 60 ıncı maddesinin altıncı fıkrasının son cümlesi madde metninden çıkarılmıştır.

MADDE 2.- Türkiye Büyük Millet Meclisi İktüzüğünün 81 inci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinin son cümlesi ve (d) bendi ile dördüncü fıkrası madde metninden çıkarılmıştır.

MADDE 3.- Türkiye Büyük Millet Meclisi İktüzüğünün 87 inci maddesinin birinci fıkrasının son cümlesi ile sekizinci fıkrasının son cümlesi madde metninden çıkarılmıştır.

MADDE 4.- Türkiye Büyük Millet Meclisi İktüzüğünün 91 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Temel kanunlar

Madde 91.- Temel kanunları ve İktüzüğü bütünüyle veya kapsamlı olarak değiştiren veya yürürlüğe koyan tasarı veya tekliflerin Genel Kurulda görüşülmesinde uygulanacak özel görüşme ve oylama usulü tespitine, Hükümetin, esas komisyonun veya grupların teklifi, Danışma Kurulunun oybirliği ile önerisi üzerine Genel Kurulca karar verilebilir.

MADDE 5.- Bu İktüzük hükümleri, yayımını takip eden ayın başında yürürlüğe girer.

MADDE 6.- Bu İktüzük hükümleri, Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından yürütülür.

Aşlı gibidir

İbrahim ARAÇ
Kanunlar ve Kararlar Müdürü